

REFERAT Sundhedsudvalget 2018-2021 d. 19-05-2021

Mødedato Onsdag d. 19. maj 2021 kl. 16:00

Mødested Rådhuset, Gæstekantine 1

Indholdsfortegnelse

Godkendelse af Sundhedsudvalget bidrag til Budget 2022.....	3
Næste skridt i udviklingen af Fremtidens Vollsmose.....	8

Punkt 1: Godkendelse af Sundhedsudvalget bidrag til Budget 2022

00.30.02-S00-43-20

Resume

I denne sag skal Sundhedsudvalget godkende udvalgets bidrag til Budget 2022.

Det er Økonomiudvalget, der som led i budgetplanlægningsprocessen har bestilt bidragene. Udvalget bliver hvert år bedt om at levere et antal bidrag, som indgår i de videre budgetdrøftelser.

Udvalgets bidrag består af:

- Indsatser for fremtidens Vollsmose.
- Beskrivelse af udvalgets budgettal og bemærkninger.
- Forslag til prioritering af sundhedsmidlerne under Økonomiudvalget.
- Sundhedsudvalgets anbefalinger til, hvordan Odense Kommune kan arbejde med ulighed i sundhed.

I sagsfremstillingen vil de enkelte bidrag blive beskrevet nærmere.

Effekt

Sagens karakter gør, at det ikke er relevant at vurdere effektskabende konsekvenser for Odensemålene.

INDSTILLING

Chefgruppen for Sundhed indstiller, at udvalget godkender:

1. Bidrag til Budget 2022, som herefter indgår i drøftelserne af Økonomiudvalgets budgetforslag for 2022.
2. At Sundhedsudvalget anbefaler Børn- og Ungeudvalget, at Børn- og ungeudvalget prioriterer en fortsat finansiering af indsatsen fritidsvejledning uden grænser.

Beslutning

Sundhedsudvalget godkender indstillingens punkt 1.

Sundhedsudvalget godkender ikke indstillingens punkt 2, da det blev oplyst på mødet, at varig finansiering af indsatsen er på plads.

Sagsfremstilling

I nedenstående afsnit er Sundhedsudvalgets bidrag til Budget 2022 beskrevet.

Indsatser i fremtidens Vollsmose

På Sundhedsudvalgets møde den 19. maj 2021 drøfter udvalget også en sag vedrørende de næste skridt i udviklingen af fremtidens Vollsmose. I sagen er beskrevet et samlet forslag til indsatser i Vollsmose i de kommende år, som bidrager til at opnå målsætningerne i Den sidste Vollsmoseplan og realiseringsplanen. På sundhedsområdet har Chefgruppen for Sundhed anbefalet en indsats vedrørende en styrket diabetesindsats til sårbare borgere i Vollsmose i samarbejde med Steno Diabetes Center Odense. Indsatsen skal styrke borgernes trivsel og livskvalitet samt nedsætte risikoen for et alvorligt sygdomsforløb. Indsatsen er målrettet de behov og udfordringer, borgerne i Vollsmose har. Indsatsen bidrager til at indfri målsætningen fra Den sidste Vollsmoseplan om, at den generelle sundhedstilstand i Vollsmose kommer op på niveau med det øvrige Odense. Tilgangen fra den styrkede diabetesindsats kan potentielt set udbredes til andre sygdomme og flere boligområder. Chefgruppen for Sundhed anbefaler, at udvalget med bidraget til Budget 2022 anbefaler økonomiudvalget, at indsatsen indgår som led i de næste skridt i realiseringen af Fremtidens Vollsmose.

Beskrivelse af udvalgets budgettal og bemærkninger

Det samlede budget i Sundhedspuljerne er i 2022 på 17,2 mio. kr. Hvis de nuværende indsatser og projekter videreføres, giver det disponible midler i Sundhedspuljerne på 1,6 mio. kr. i 2022. I tabellen nedenfor ses det samlede overblik over forslaget til budgettallene for Sundhedspuljerne for Budget 2022 og overslagsårene.

	2022	2023	2024	2025
Total - Løbende driftsindsatser og projekter med udløb	2.822.454	2.822.454	2.822.454	2.822.454
Odense Børnekoorte	994.410	994.410	994.410	994.410
Samarbejde med almen praksis	497.205	497.205	497.205	497.205
Implementering af den nye sundhedsaftale	1.231.279	1.231.279	1.231.279	1.231.279
Aktivitetsnetværk for hygiejne	99.560	99.560	99.560	99.560
Total - indsatser øremærket under "Mental Sundhed"	1.730.061	1.730.061	1.730.061	1.730.061
PIO mental sundhed (tidligere aktivitetsnetværk)	1.203.519	1.203.519	1.203.519	1.203.519
Forebyggelse af og støtte til egne mestring ift. angst og depression	526.542	526.542	526.542	526.542
Total - Indsatser øremærket under "Ulighed i Sundhed"	2.320.657	2.320.657	2.320.657	2.320.657
Sammen om de aller yngste	664.154	664.154	664.154	664.154
Udvidet rådgivningsindsats til unge og forældre	879.770	879.770	879.770	879.770
KulturRus	776.733	776.733	776.733	776.733
Indsatser til udvalgte målgrupper i ht. Politiske fokusområder	8.726.560	8.726.560	8.726.560	8.726.560
Vision Røgfrit Odense	5.943.459	5.943.459	5.943.459	5.943.459
Indsats til kronikere	1.285.672	1.285.672	1.285.672	1.285.672
Rusmiddelindsats psykiatri (PUR)	517.511	517.511	517.511	517.511
Rusmiddelindsats 9. klasse (SSP)	258.757	258.757	258.757	258.757
Opsøgende alkoholindsats	517.511	517.511	517.511	517.511
Respektkampagne	49.721	49.721	49.721	49.721
Den sidste Vollsroseplan - Kompetenceløft	153.929	153.929	153.929	153.929
SUM	15.599.732	15.599.732	15.599.732	15.599.732
Budget Sundhedspuljer	17.234.028	17.336.534	17.455.978	17.455.978
Ikke udmøntede midler	1.634.296	1.736.802	1.856.246	1.856.246

Forslag til prioritering af sundhedsmidlerne

Odense Kommune står, lige som de øvrige danske kommuner, overfor den største opgave på sundhedsområdet siden kommunalreformen i 2007. Der er store demografiske udfordringer med flere børn og flere ældre, en stadig stigning i antallet af borgere med mindst én kronisk lidelse og flere borgere, der bliver psykisk sårbare. Samtidig bliver der færre sengepladser på de nye specialiserede sygehuse, og indlæggelserne bliver af kortere varighed. Konsekvensen bliver samlet set, at der som del af det nære sundhedsvæsen bliver en betragtelig større opgave for kommunerne. I Odense Kommune bliver det en opgave for Sundhedsudvalget, i tæt samarbejde med de stående udvalg og Økonomiudvalget, at lægge en strategi for den kommende opgavevaretagelse både i forhold til at sikre selve opgaveudførelsen og i forhold til at håndtere den økonomiske udfordring. De indsatser og aktiviteter, der er prioriteret under Sundhedspuljerne vurderes fortsat at understøtte de strategiske og politiske fokusområder på sundhedsområdet.

Sundhedsudvalgets anbefalinger til, hvordan Odense Kommune kan arbejde med social ulighed i sundhed

Nedenfor beskrives Sundhedsudvalgets anbefalinger til, hvordan Odense Kommune kan arbejde med social ulighed i Sundhed. Anbefalingerne baserer sig på drøftelser som udvalget har gennemført i perioden fra november 2020 til maj 2021. Drøftelserne er sket med udgangspunkt i Sundhedsstyrelsens rapport "Social ulighed i sundhed og sygdom", som dokumenterer udtalt social ulighed i sundhed i Danmark. Der er enighed i Sundhedsudvalget om, at Odense Kommune bør handle på den viden rapporten giver. Anbefalingerne beskrives under følgende overskrifter:

- Hvorfor sætte yderligere fokus på at minimere den sociale ulighed i sundhed?
- Geografisk afgrænsning
- Borgere i målgruppen
- Generelt om effekt af indsatserne for fremme af social lighed i sundhed
- De konkrete indsatser
- En samlet koordinering af indsatserne til fremme af lighed i sundhed
- Varighed af indsatser til fremme af lighed i sundhed
- Økonomi

Hvorfor sætte yderligere fokus på at minimere den sociale ulighed i sundhed?

Ulighed i sundhed er socialt bestemt. Sundhed og sygdom er skævt fordelt i samfundet. Social position og vilkår har betydning for menneskers sundhed, sygdom, levetid og sundhedsrelateret livskvalitet. Nogle grupper i befolkningen får mere sygdom, bliver tidligere syge, mærker større konsekvenser af sygdom og dør tidligere – og det er forskelle, der er socialt bestemt.

Byrådet i Odense Kommune har med Bystrategien besluttet en vision om, at alle skal med i fællesskabet. Odense skal være en inkluderende by, hvor alle får mulighed for at være med i fællesskabet. Her tager folkeskolen hånd om både de talentfulde og de udfordrede børn. Her har udsatte børn samme muligheder som alle andre. Her har alle et arbejde eller en uddannelse at stå op til, og der er livskvalitet og selvstændighed for ældre, mennesker med handicap og socialt udsatte. Med visionen har Odense Kommune bl.a. sat fokus på, at sundhed for alle kræver målrettede indsatser.

Odense Kommune har over en årrække fokuseret på at minimere social ulighed i sundhed. Sundhedsudvalget og Sundhedspolitikken har også fokus på at opnå større lighed i sundhed. Sundhedsstyrelsens rapport og Sundhedsudvalgets drøftelser har været med til at sætte fokus på en række områder, hvor Odense Kommune med fordel kan sætte yderligere fokus på at minimere den sociale ulighed i sundhed, og dermed understøtte visionen om, at alle skal med i fællesskabet.

Sundhed og et godt helbred er en stærk ressource i forhold til at kunne uddanne sig, arbejde og deltage i aktiviteter i samfundet. Omvendt er uddannelse, arbejde og samfundsdeltagelse også væsentlige forudsætninger for at opnå sundhed og et godt helbred. Overordnet baserer de anbefalede indsatser sig derfor på en præmis om, at styrket social lighed i sundhed skal fungere som en løftestang for øget uddannelse og beskæftigelse. Anbefalingerne baserer sig desuden på en præmis om, at der skal bygges videre på eksisterende viden og faglig erfaring. Vejen til at opnå sundhed er ikke ens for alle, men afhænger af den enkelte borgers behov og vilkår. Det betyder, at den enkelte borgers livssituation og ressourcer, skal være udgangspunktet for at minimere den sociale ulighed.

Med den samlede ramme som beskrives nedenfor, og de tilhørende indsatser, vil Odense Kommune opnå værdifuld viden om og indsigt i, hvordan den sociale ulighed i sundhed kan reduceres yderligere. Det tværgående sigte og indsatsernes indbyrdes sammenhæng kan vise sig, at være en væsentlig brik i det videre arbejde med at reducere social ulighed i sundhed.

Geografisk afgrænsning

Anbefalingerne tager udgangspunkt i geografiske områder, der er karakteriseret af ulighed i sundhed, og hvor der samtidig er en strategisk eller strukturel ramme, som indsatserne kan spille sammen med. Konkret anbefales det derfor, at der tages udgangspunkt i de områder, hvor der skal udarbejdes nye boligsociale helhedsplaner.

Synergi med boligsociale helhedsplaner

En boligsocial helhedsplan er en social indsats for beboerne i et alment boligområde, hvor der er behov for at understøtte en positiv social udvikling. Det overordnede formål med en ny boligsocial helhedsplan er at udvikle trygge og velfungerende boligområder. Det betyder, at der i helhedsplanerne er fokus på:

- at flere beboere skal i job og uddannelse
- at børns og unges faglige niveau skal styrkes, så flere bliver skoleparate, og flere tager en uddannelse.
- at børn og unge støttes i et liv uden kriminalitet
- at flere beboere skal være del af fællesskaber.

De boligsociale helhedsplaner er fokuseret mod den sociale udvikling i området. Ved at vælge de områder, kan der tilknyttes en sundhedsmæssig udvikling til den ramme som den boligsociale helhedsplan giver. De indsatser, som sker via helhedsplanerne, kan fungere som løftestang for at fremme social lighed i sundhed, og omvendt kan sundhedsindsatser bidrage positivt til de tiltag, som indgår i de boligsociale helhedsplaner.

Tre konkrete områder

Der er 3 områder i Odense Kommune, som skal have udarbejdet nye boligsociale helhedsplaner, det drejer sig om følgende boligområder:

- Korsløkkeparken*
- Rising
- Ejerslykke

*Korsløkkeparkens afdeling K indgår ikke. Afdelingen består af ældreboliger, hvor beboerne ikke er i målgruppen for boligsociale indsatser.

Områderne er alle kendetegnet ved følgende:

- En stor andel af beboerne er uden for arbejdsmarkedet.
- En høj andel af de voksne beboere har kun folkeskolens afgangseksamen som højeste uddannelsesniveau.
- En stor andel af familier, børn og unge.

Anbefalingen er, at alle tre områder indgår i det videre arbejde. Anbefalingen baserer sig på et behov for, at der kan opnås en tilstrækkelig volumen på målgrupperne. Bliver målgrupperne meget små vil udgifterne forbundet med indsatserne være forholdsmæssigt store. Ved at medtage alle tre områder i det videre arbejde understøttes samtidig en sammenhængende effekt af indsatserne.

Borgere i målgruppen

Målgruppen afgrænses i overensstemmelse med udgangspunkt i de afgrænsninger som Sundhedsstyrelsen anvender i den rapport, der har ligget til grund for Sundhedsudvalgets drøftelser. Målgruppen for fremme af social lighed i sundhed foreslås derfor afgrænset på følgende måde:

- Aldersmæssigt fra tidlig barndom til før pensionsalder.
- Borgere med grundskole, gymnasial- eller erhvervsuddannelse som højeste uddannelsesniveau.

For nogle indsatsers vedkommende vil målgruppen være bredere end ovenstående parametre, dels for at sikre en tilstrækkelig volumen på målgruppen, dels for at undgå stigmatisering.

Generelt om effekt af indsatserne for fremme af social lighed i sundhed

Ulighed i sundhed defineres af en lang række parametre og årsagssammenhænge. Beskæftigelse, uddannelsesniveau og indkomstgrundlag er nogle af indikatorerne for social ulighed i sundhed. Jo lavere uddannelse, manglende beskæftigelse og lav indkomst desto større risiko for social ulighed i sundhed. Til eksempel er overlevelsen af kræft højere blandt borgere med høj uddannelse og indkomst end blandt borgere, der ikke er i beskæftigelse eller har en lav indkomst. Et andet eksempel er, at borgere med lav uddannelse i mindre grad benytter sig af sundhedsvæsnets tilbud om screeninger, vaccinationer, lægebesøg mv. Hvilket igen giver risiko for mere komplekse sygdomsforløb.

Når vi skal måle på indsatsernes effekt på den sociale ulighed i sundhed, er der mange parametre, der spiller ind. De indsatser, der beskrives nedenfor, er baseret på viden og erfaringer om, hvad der kan rykke på de parametre, der spiller ind i forhold til ulighed i sundhed. Indsatserne har fokus på at forbedre målgruppens sundhed – fysisk såvel som psykisk - og vil dermed også have en effekt på at øge borgernes mulighed for at opnå uddannelse, beskæftigelse mv. Uddannelse og arbejde er væsentlige indikatorer i social ulighed i sundhed, og derfor vil indsatserne også at have en effekt på den sociale ulighed i sundhed.

Indsatserne vil på baggrund af en konkret baseline ved indsatsens opstart løbende følge indsatsens udvikling og effekt, herunder foretage nødvendige justeringer, tilpasninger og eventuelt afslutning af indsatserne, såfremt de ikke viser den forventede effekt. Effekten af de konkrete indsatser beskrives i bilag til sagen.

De konkrete indsatser

Nedenfor ses en oversigt over de anbefalede indsatser. Indsatserne skal ikke ses som isolerede indsatser. Indsatserne indgår i en sammenhæng, som i fællesskab og i samspil med eksisterende indsatser, forventes at kunne fremme social lighed i sundhed. Indsatserne skal udvikles og defineres nærmere i tæt samarbejde med de relevante aktører og fagpersoner og eventuelt med involvering af målgrupperne. Det vil understøtte at indsatserne tilrettes efter målgruppernes konkrete behov. Ved etablering af indsatserne skal der samtidig ses på muligheden for at involvere og danne partnerskaber med frivillige aktører. Indsatserne er nærmere beskrevet i bilag til sagen.

Indsatserne omfatter følgende:

- Mentorordning i udskolingen i folkeskolen.
- Styrkelse af forælderrollen.
- Tilbud med fokus på mestring af eget liv og sundhed.
- Forebyggelse af for tidlig fødsel.
- Sundhedsforløb for etniske minoritetskvinder (Jasmiinforløb).
- Tandsundhed.

En samlet koordinering af indsatserne til fremme af lighed i sundhed

Indsatsernes effekt er afhængige af et tværgående og koordineret samarbejde mellem de forskellige indsatser og aktørerne i udførelsen af indsatserne. Der skal derfor, økonomisk og organisatorisk, tages højde for en samlet og koordineret struktur på tværs af indsatserne.

Varighed af indsatser til fremme af lighed i sundhed

Der anbefales en foreløbigt 3-årig periode for indsatserne. En 3-årig periode vil give mulighed for løbende erfaringsopsamling og læring, som kan danne udgangspunkt for videre politiske drøftelser og prioriteringer inden for området.

Økonomi

Udgiften til de anbefalede indsatser beløber sig til mellem 6,5 og 7 mio. kr. pr. år over en treårig periode. Heraf kan Sundhedsudvalget finansiere en andel af udgiften med de ikke udmøntede midler fra Sundhedspuljerne, konkret 1,6 mio. kr. i 2022 stigende til 1,9 mio. kr. i 2024. Udgifterne til etablering og drift af indsatserne kan ses af tabellen nedenfor.

INDSATSER:	ETAB.OMKOST.:	TOTAL ÅR 1:*	TOTAL ÅR 2:	TOTAL ÅR 3:	SAMLET TOTAL:
<i>Mentorordning i udskolingen i folkeskolen</i>		1 mio. kr.	1 mio. kr.	1 mio. kr.	3 mio. kr.
<i>Styrkelse af forælderrollen</i>	0,1 mio. kr.	0,8 mio. kr.	0,7 mio. kr.	0,7 mio. kr.	2,2 mio. kr.
<i>Tilbud med fokus på mestring af eget liv og sundhed</i>	0,1 mio. kr.	1,8 mio. kr.	1,7 mio. kr.	1,7 mio.kr	5,2 mio. kr.
<i>Forebyggelse af for tidlig fødsel</i>	0,2 mio. kr.	0,9 mio. kr.	0,7 mio. kr.	0,7 mio. kr.	2,3 mio. kr.
<i>Tandsundhed</i>	30.000 kr.	0,3 mio. kr.	0,3 mio. kr.	0,3 mio. kr.	0,9 mio. kr.
<i>Sundhedsforløb for etniske minoritetskvinder (Jasmiinforløb)</i>	50.000 kr.	1,6 mio.kr.	1,5 mio. kr.	1,5 mio. kr.	4,6 mio. kr.
<i>Tværgående koordinering/organisering mv. mellem indsatserne</i>		0,6 mio. kr.	0,6 mio. kr.	0,6 mio. kr.	1,8 mio. kr.
SAMLET TOTAL:	0,48 mio. kr.	7 mio. kr.	6,5 mio. kr.	6,5 mio. kr.	20 mio. kr.
Finansiering fra Sundhedspuljerne:		1,6 mio. kr.	1,7 mio. kr.	1,9 mio. kr.	5,2 mio. kr.
Resterende finansiering:		5,4 mio. kr.	4,8 mio. kr.	4,6 mio. kr.	14,8 mio. kr.

* Total år 1 dækker over etableringsomkostninger samt driftsomkostninger.

Konkret anbefaling til Børn- og Ungeudvalget vedr. fritidsvejledning uden grænser

Sundhedsudvalget har i drøftelserne af ulighed i sundhed drøftet indsatsen "fritidsvejledning uden grænser". Fritidsvejledning uden grænser er en indsats til børn og unge som har et ønske om aktiviteter i fritiden, hvor familien har behov for håndholdt vejledning og brobygning til deltagelse i fritidsaktiviteter, og/eller hvor familiens økonomi ikke rækker til kontingentbetaling og køb af eventuelt udstyr. Børn/unge henvises til tilbuddet fra lærere, pædagoger mv. Indsatsen suppleres af et partnerskab med Red Barnet, som stiller mentorer til rådighed, som kan vejlede og følge op på børnenes/de unges deltagelse i fritidsaktiviteten. Indsatsen er aktuelt finansieret af Børn- og Ungeudvalget til og med 2021. Sundhedsudvalget anbefaler Børn- og Ungeudvalget fortsat at prioritere en finansiering af indsatsen fritidsvejledning uden grænser.

Økonomi

Udgiften til de anbefalede indsatser beløber sig samlet set til 20 mio. kr. over tre år. Sundhedsudvalget kan finansiere en andel af udgiften med de ikke udmøntede midler fra Sundhedspuljerne, konkret 5,2 mio. kr. over tre år. Det giver et behov for resterende finansiering svarende til 14,8 mio. kr.

Bilag

Indsatser til fremme af social lighed i sundhed

Punkt 2: Næste skridt i udviklingen af Fremtidens Vollsmose

00.15.00-A00-20-19

Resume

Vollsmose er under forandring. Fra en fortid som ghettoområde til en fremtid som en blandet, bæredygtig bydel med fællesskaber, der fremmer et rigt og aktivt hverdagsliv.

Som udsat boligområde har Vollsmose ikke det bedste omdømme. Der er alt for mange, som står uden for arbejdsmarkedet. Og børn og unge i Vollsmose klarer sig fagligt, sprogligt og trivselsmæssigt dårligere end børn og unge i det øvrige Odense.

Den gennemgribende transformation af Vollsmose er begyndt. Kombinationen af fysiske forandringer, øget beskæftigelse og en positiv social udvikling sikrer, at Vollsmose bliver en attraktiv og velfungerende bydel for nuværende og kommende beboere.

For at understøtte en fortsat positiv udvikling i Vollsmose og sikre, at de politiske målsætninger indfries, har forvaltningerne med udgangspunkt i "Fremtidens Vollsmose – Odense Kommunes realiseringsplan" udarbejdet et samlet forslag til indsatser i Vollsmose.

Indsatserne understøtter opfyldelsen af følgende målsætninger:

- Vollsmose er en attraktiv, blandet bydel.
- Det faglige niveau blandt børn og unge fra Vollsmose øges.
- Flere kommer i job og uddannelse i Vollsmose.
- Det sproglige niveau blandt børn og unge øges.
- Kriminalitetsniveauet blandt børn og unge i Vollsmose falder.
- Flere deltager i fritids- og kulturaktiviteter i Vollsmose.
- Forbedret sundhed blandt beboerne i Vollsmose.

De foreslåede indsatser er forvaltningernes anbefaling til, hvilke indsatser der bør igangsættes i Vollsmose i overgangen fra nyorienterings- til omdannelsesfasen. Det samlede forslag til indsatser i Vollsmose vil blive behandlet politisk i forbindelse med Budget 2022.

Økonomiudvalget drøfter de næste skridt i udviklingen af Vollsmose samt det fælles forslag til indsatser på mødet den 12. maj 2021. Økonomiudvalgets eventuelle bemærkninger til de foreslåede indsatser i Vollsmose vil blive præsenteret under møderne i fagudvalgene.

Formålet med denne sag er, at fagudvalgene og Sundhedsudvalget med udgangspunkt i det fælles forslag til indsatser drøfter de næste skridt i udviklingen af Fremtidens Vollsmose. Punktet drøftes både på Børn- og Ungeudvalget, Beskæftigelses- og Socialudvalget, Ældre og Handicapudvalget samt By- og Kulturudvalget den 18. maj 2021, og det drøftes i Sundhedsudvalget den 19. maj 2021. Med afsæt i drøftelsen indarbejdes de respektive fagudvalgs forslag til indsatser i udvalgets sag om budgetbidrag 2022.

INDSTILLING

Børn- og Ungeforvaltningen, Beskæftigelses- og Socialforvaltningen, Ældre- og Handicapforvaltningen, By- og Kulturforvaltningen samt Chefgruppen for Sundhed indstiller i samarbejde med Borgmesterforvaltningen, at de respektive udvalg med udgangspunkt i det fælles forslag til indsatser i de kommende år drøfter næste skridt i udviklingen af Fremtidens Vollsmose.

Beslutning

Sundhedsudvalget drøftede sagen.

Sagsfremstilling

Vollsmose er på den ene side et stort naturskønt område, hvor familier, unge og gamle har deres liv og dagligdag. Men Vollsmose er også et udsat boligområde, der ikke har det bedste omdømme og er isoleret fra den øvrige by. I dag er der ikke den variation af boliger og ejerformer, som kan tiltrække nye beboere til området.

I Vollsmose er der alt for mange, der står uden for arbejdsmarkedet. Børn og unge i Vollsmose klarer sig fagligt, sprogligt og trivselsmæssigt dårligere end børn og unge i det øvrige Odense. Der er færre borgere i Vollsmose, der deltager i kultur- og fritidsaktiviteter, end der er i den øvrige by. Og den sociale ulighed i sundhed er markant.

Vollsmose står derfor over for gennemgribende forandringer frem mod 2030. Den fysiske, den beskæftigelsesmæssige og den socioøkonomiske udvikling af Vollsmose er hinandens forudsætninger, hvis Vollsmose skal blive en attraktiv og velfungerende bydel for beboere og investorer. En bydel, hvor den enkelte har de samme muligheder som i det øvrige Odense. De gennemgribende forandringer af Vollsmose skal samtidig bidrage til at skabe flere blandede by- og boligområder i Odense.

Den politiske aftale "Den sidste Vollsmoseplan" fra 2018 beskriver de politiske målsætninger for Vollsmose. Målsætningerne er:

- Der er sket gennemgående fysiske forandringer, og bydelen tiltrækker investorer og nye beboere.
- Det faglige niveau blandt børn og unge fra Vollsmose er på niveau med det øvrige Odense i 2025.
- Beskæftigelsen i Vollsmose er på niveau med det øvrige Odense i 2028.
- Det sproglige niveau blandt børn og unge fra Vollsmose er på niveau med det øvrige Odense i 2030.
- Kriminalitetsniveauet blandt børn og unge i Vollsmose i 2030 er på niveau med det øvrige Odense i 2030.
- Deltagelsesfrekvensen i fritids- og kulturaktiviteter i Vollsmose kommer op på niveau med det øvrige Odense i 2030.
- Den generelle sundhedstilstand i Vollsmose kommer op på niveau med det øvrige Odense i 2030.

Transformationen af Vollsmose fra en fortid som ghetto til en fremtid som blandet, bæredygtig bydel er allerede i gang. For at understøtte en fortsat positiv udvikling i Vollsmose og sikre, at de politiske målsætninger indfries, har forvaltningerne udarbejdet et samlet forslag til mulige indsatser i Vollsmose til behandling i forbindelse med Budget 2022. Det fælles forslag er udarbejdet med udgangspunkt i "Fremtidens Vollsmose – Odense Kommunes realiseringsplan". Realiseringsplanen er Odense Byråds samlede plan for udviklingen af Vollsmose, der blev godkendt på byrådsmødet den 24. juni 2020.

Faser i transformationen af Vollsmose

Frem mod 2030 skal Vollsmose transformeres til en attraktiv, blandet bydel, der er bæredygtig socialt, miljømæssigt og økonomisk. Transformationen af Vollsmose falder i tre faser:

- **Nyorientering indtil 2022**
Problemafklaring og fokus på, hvilke muligheder der er i området.
- **Omdannelse 2022-2028**
De gennemgribende forandringer finder sted, og Vollsmose er et område i kraftig forandring.
- **Fremtidens Vollsmose 2028-2030**
Den nye bydel begynder at udfolde sig.

Forvaltningerne vurderer, at i overgangen fra nyorienteringen til omdannelsesfasen er det overordnet set nødvendigt at fokusere på, hvordan Vollsmose får et bedre omdømme, hvordan der kan skabes positiv interesse for udviklingen af bydelen, og hvordan den socioøkonomiske udvikling understøttes.

I de følgende afsnit er det beskrevet, hvilke indsatser der allerede er igangsat i Vollsmose, og hvad forvaltningerne, og for sundhedsområdet Chefgruppen for Sundhed, foreslår som de næste skridt i udviklingen af bydelen.

Fysiske forandringer

De fysiske forandringer er drivende for hele udviklingen af Vollsmose. For i dag er der ikke den variation af boligtyper og ejerformer, der er afgørende for at tiltrække nye ressourcerstærke beboere til området. Den fysiske transformation har desuden stor betydning for tiltrækning af investorer.

De gennemgribende fysiske forandringer er allerede i gang. Den nye bygade blev indviet i 2020, og infrastrukturplanen, som også indeholder to nye sivegader, nye stier og byrum vil være gennemført i slutningen af 2021. Renoveringen af Fyrreparken blev igangsat i 2020. Omdannelsen af Bøgeparken begynder med renovering og nedrivning af de første 138 boliger i november 2021. I Bøgeparken skal der i alt nedrives 287 boliger. De første beboere fra Bøgeparken er blevet genhuset i andre områder af Odense, og nedrivningerne vil give plads til etablering af nye private boliger samt service og erhverv.

Byrådet har i 2020 besluttet at igangsætte arbejdet med at skabe nye kvarterer på tværs af Åsumvej og Vollsmose Alle. Der er afsat midler til at ændre de store firesporede veje til mindre veje med to spor. Nu skal de kommunale arealer langs Åsumvej og Vollsmose Alle samt udvalgte kommunale arealer i Vollsmose klargøres, så Odense

Kommune kan skyde dem ind i arealudviklingselskabet. Bygaden skal desuden forlænges, så den bliver koblet på Vollsmose Alle.

Forslaget indeholder udgifter til at gøre de kommunale arealer i Vollsmose klar til indskud i arealudviklingselskabet samt projektering af forlængelse af bygaden. Projekteringen er vurderet til 1 mio. kr., mens det samlede budget for projektering og selve forlængelse af bygaden skønnes til cirka 13 mio. kr.

Der er i dag kun et begrænset erhvervsliv i Vollsmose. I Den sidste Vollsmoseplan er det en målsætning at tiltrække erhverv til Vollsmose, og der er fokus på at fastholde daginstitutioner, skoler, biblioteker og andre kommunale services, der kan tiltrække både nye beboere og investorer. For at tiltrække erhverv til Vollsmose er der forslag om at etablere et nyt erhvervshus/bydelshus med blandt andet kommunale arbejdspladser.

Erhvervshuset/bydelshuset vurderes som et centralt åbningstræk for at tiltrække investorer og erhverv/arbejdspladser til området, hvor Odense Kommunes efterspørgsel efter kontorarbejdspladser med fordel kan suppleres med privat erhverv og udadvendte funktioner, som kan udgøre en destination og/eller understøtte et hverdagsliv i bydelen. Flere både medarbejdere og borgere vil få deres daglige gang i Vollsmose. Derved kan huset og de eksisterende kommunale tilbud spille en væsentlig rolle i Vollsmoses udvikling for nuværende og kommende beboere samt virksomheder.

Kontorfaciliteterne skal være klar i 2025, når de kommunale arbejdspladser i Egeparken og Birkeparken bliver nedrevet. Huset indgår i dialogen med mulige investorer i arealudviklingselskabet. Det er derfor nødvendigt, at Odense Kommune allerede nu tager stilling til etablering af et nyt hus til kommunale arbejdspladser.

Indsatser i forhold til Vollsmoses omdømme samt kultur og fritid

Skal vi tiltrække nye beboere til Vollsmose, er det nødvendigt, at bydelen får et mere positivt omdømme – og det er derfor afgørende at skabe byliv og fællesskaber i Vollsmose allerede i overgangen til omdannelsesfasen, og mens den nye bydel folder sig ud. Foreninger, kulturaktører og iværksættere fra hele Odense kan inviteres til at stå for midlertidige aktiviteter, der bygger bro til udviklingen af Vollsmose, og de lokale ressourcer i Vollsmose kan også bringes i spil. Ved midlertidige aktiviteter forstås aktiviteter, der popper op og måske flytter rundt i Vollsmose, efterhånden som der opstår mulighed for at anvende ledige lokaler eller arealer.

Det er en udfordring, at der er færre borgere i Vollsmose, der deltager i kultur- og fritidsaktiviteter, end der er i det øvrige Odense. På fritids- og kulturområdet er der desuden kun begrænset udveksling mellem Vollsmose og den øvrige by. Midlertidige aktiviteter giver mulighed for meningsfuld samskabelse mellem aktører i og udenfor Vollsmose. Det styrker brobygningen mellem Vollsmose og den øvrige by. Midlertidige aktiviteter bidrager til at indfri ambitionen om at forbedre Vollsmoses omdømme og skabe fællesskaber mellem nye og eksisterende beboere i Vollsmose. De midlertidige aktiviteter bidrager også til at indfri målsætningen om, at deltagelsesfrekvensen i fritids- og kulturaktiviteter i Vollsmose kommer op på niveau med det øvrige Odense.

Beskæftigelsesindsatser

Den fysiske, den beskæftigelsesmæssige og sociale udvikling af Vollsmose er hinandens forudsætninger, hvis bydelen skal blive attraktiv og velfungerende for borgere og investorer. Udfordringen er, at ledigheden i Vollsmose er væsentligt højere end i den øvrige by. I Vollsmose er 45,9 % af borgerne på 18-64 år på offentlig forsørgelse. I det øvrige Odense er 17,2 % af borgerne på offentlig forsørgelse. Når flere borgere i Vollsmose kommer i job og uddannelse, så udvikles området socioøkonomisk, og vi bryder de mønstre, der har gentaget sig over generationer. Der er derfor igangsat ambitiøse beskæftigelsesindsatser for aktivitetsparate og jobparate ledige.

Der er forholdsvis mange kvinder med ikke-vestlig baggrund, der ikke er i beskæftigelse. Der er derfor et stort potentiale i at supplere de eksisterende beskæftigelsesindsatser i Vollsmose med en helhedsorienteret familie- og beskæftigelsesindsats. Et styrket samarbejde omkring familierne i Vollsmose med et særligt fokus på familier med småbørn og skolebørn samt ikke-vestlige kvinder uden for arbejdsmarkedet vil fx bidrage til at styrke den tidlige forebyggende indsats for børn og unge, modvirke negativ social kontrol og få flere kvinder med ikke-vestlig baggrund ud på arbejdsmarkedet. Den helhedsorienterede familie- og beskæftigelsesindsats bidrager til at indfri målsætningerne om, at beskæftigelsen i Vollsmose bliver på niveau med det øvrige Odense i 2028, og at sundhedstilstanden i Vollsmose bliver på niveau med det øvrige Odense i 2030.

Indsatser for børn og unge

I Fremtidens Vollsmose skal børn og unge have de bedste rammer og muligheder. Den nye skole i Vollsmose skal være verdens bedste robot-skole. En skole, hvor teknologi og robotter er en naturlig del af undervisningen, vil tiltrække elever fra andre dele af Odense. Der bliver også etableret tre nye børnehuse på H.C. Andersen Skolen med hver deres profil.

Udfordringen er, at børn og unge fra Vollsmose i dag klarer sig fagligt, sprogligt og trivselsmæssigt dårligere end børn og unge i det øvrige Odense. Ved folkeskolens afgangseksamen i skoleåret 2019/2020 har eleverne fra Vollsmose fx et væsentligt lavere karaktergennemsnit i de bundne prøvfag end eleverne i det øvrige Odense. I Vollsmose er karaktergennemsnittet 5,7 mod 7,1 i det øvrige Odense. I Den sidste Vollsmoseplan og Realiseringsplanen er målsætningerne for børn og unge, at børn og unge fra Vollsmose i 2025 har et fagligt niveau, der er på niveau med det øvrige Odense. I 2030 er målsætningen, at det sproglige niveau blandt børn i Vollsmose ved skolestartsalderen er på niveau med det øvrige Odense.

Der er forslag om seks indsatser for børn og unge, som tilsammen skal bidrage til at indfri målsætningen fra Den sidste Vollsroseplan og realiseringsplanen om et styrket fagligt og sprogligt niveau blandt børn og unge i Vollsrose. Med de foreslåede indsatser styrkes sprogindsatserne i både børnehuse og skoler, og samarbejde med forældrene styrkes. Der er også forslag om en koordinerende familievejleder, som skal styrke det forebyggende arbejde med børn og unge i Vollsrose. Og der er behov for at understøtte afgangselevernes eksamensforberedelse.

For at styrke trygheden i området og forebygge, at børn og unge kommer ud i kriminalitet, er der tidligere afsat midler til projektet Stærke fællesskaber for alle, og der er foretaget omprioriteringer i SSP. Nu er der forslag om kriminalpræventive koordinatore, der kan sikre, at erfaringerne fra projektet Stærkere fællesskaber for alle implementeres på de enkelte skoler. Der er forslag om en bydækkende kriminalpræventiv koordinator, som kan styrke koordinering mellem de eksisterende kriminalpræventive indsatser. Den kriminalpræventive koordinator kan bidrage til at indfri målsætningen fra Den sidste Vollsroseplan og realiseringsplanen om, at kriminalitetsniveauet blandt børn og unge i Vollsrose i 2030 skal være på niveau med gennemsnittet for Odense. Indsatsen bidrager også til at indfri målsætningen om, at trygheden i Vollsrose skal øges.

Sundhed

Den sociale ulighed i sundhed kommer til udtryk i Vollsrose. Den er derfor forslag om at igangsætte en styrket diabetesindsats til sårbare borgere i Vollsrose i samarbejde med Steno Diabetes Center Odense, der skal styrke borgernes trivsel og livskvalitet samt nedsætte risikoen for et alvorligt sygdomsforløb. Indsatsen er målrettet de behov og udfordringer, borgerne i Vollsrose har. Indsatsen bidrager til at indfri målsætningen fra Den sidste Vollsroseplan om, at den generelle sundhedstilstand i Vollsrose kommer op på niveau med det øvrige Odense. Tilgangen fra den styrkede diabetesindsats kan potentielt set udbredes til andre sygdomme og flere boligområder.

Foreslåede indsatser

Som beskrevet ovenfor har forvaltningen, og for sundhedsområdet Chefgruppen for Sundhed, udarbejdet et fælles, samlet forslag til indsatser i Vollsrose i de kommende år, som bidrager til at opnå målsætningerne i Den sidste Vollsroseplan og realiseringsplanen. Det fælles forslag indeholder nedenstående indsatser. Der er uddybende beskrivelser af indsatserne i bilaget "Næste skridt i udviklingen af Fremtidens Vollsrose".

Økonomiudvalget

- Erhvervshus/bydelshus med blandt andet kommunale arbejdspladser.
- Projektering af bygadens forlængelse.
- Gøre arealer selskabsklare.

Beskæftigelses- og Socialudvalget samt Børn- og Ungeudvalget

- Helhedsorienteret familie- og beskæftigelsesindsats.

By- og Kulturforvaltningen

- Midlertidige aktiviteter bygger bro.

Børn- og Ungeudvalget

Vi arbejder med stærke fællesskaber

- Kriminalpræventive koordinatore.

Vi har høje ambitioner for børn og unge:

- Målrettet eksamensforberedelse.
- Sprog som dimension i alle fag.
- Sprogvejledning til forældre i børnehuset og i hjemmet.
- Direkte tale-/sprogindsatser til de børn, der har behov.

Vi håndterer problemerne, inden de vokser sig store:

- Koordinerende familievejleder.
- Tværfaglige samarbejdsfora PLUS.

Sundhedsudvalget

- Styrket diabetesindsats til sårbare borgere i Vollsmose.

Økonomi

Da sagen er en drøftelsessag, har sagen ingen økonomiske konsekvenser for Odense Kommune, herunder for kommunens kassebeholdning. De økonomiske konsekvenser af en senere beslutnings sag vil fremgå af denne.

Der er udarbejdet et budgetoverslag for de foreslåede indsatser, der fremgår af skemaet nedenfor.

ØKONOMI FOR FORESLÅEDE INDSATSER									
	Økonomi, tkr.	Anlæg				Drift			
		2022	2023	2024	2025	2022	2023	2024	2025
Fysiske forandringer	Ertvervshus/bydelshus med kommunale arbejdspladser*								4.000
	Projektering af bygadens forlængelse	1.000							
	Gøre arealer selskabsklare	1.200	1.200	3.550					
Beskæftigelse	Helhedsorienteret familie- og beskæftigelsesindsats**					2.800	2.750	2.750	2.750
Tryghed	Kriminalpræventive koordinatore					1.200	1.200	1.200	1.200
	Måltret eksamensforberedelse					420	420		
Børn og unge	Sprog som dimension i alle fag					800			
Kultur og fritid	Sprogvejledning til forældre i børnehuset og i hjemmet					1.945	1.945	1.945	
Omdømme	Direkte tale-/sprogindsats til børn, der har behov					1.179	1.179	1.179	
	Koordinerende familievejleder					3.000	3.000	3.000	
Sundhed	Tværfaglige samarbejdsfora PLUS					2.000	2.000	2.000	
	Midlertidige aktiviteter bygger bro					2.000	2.000	2.000	
	Styrket diabetesindsats til sårbare borgere i Vollsmose					450	450	450	
	I alt, tkr.	2.200	1.200	3.550	0	15.794	14.944	14.524	7.950

* Der er endnu ikke fuldt overblik over de afledte konsekvenser vedrørende deponering, lånoptagelse og ledige anlægsrammer

** Beskæftigelses- og Socialforvaltningen egenfinansierer desuden 2,0 mio. kr. årligt på særlig drift

Bilag

Bilag 1 Næste skridt i udviklingen af Fremtidens Vollsmose 05052021

Bilag 2 Realiseringsplan Fremtidens Vollsmose 03052021